

DNR: 2025/139

Handläggare: Anna Nyström
Telefon: 08-508 460 92

Till Stockholms Stadshus AB
Carolina Tillborg

Remiss av Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031

Sammanfattning

Den föreslagna kemikalieplanen beskriver hur stadens olika delar ska arbeta inom sju olika åtgärdsområden för att nå mål om minskad användning och spridning av skadliga ämnen. De åtgärder från handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024 som gäller inköp och användning av produkter, varor och material inkluderas i den föreslagna planen genom att mikroplast behandlas som en ämnesgrupp på samma sätt som andra ämnesgrupper. I detta remissvar framförs synpunkter kring de aspekter som hänger samman med SISAB:s arbete med utbildningsmiljöer.

Ebba Agerman
VD

SISAB, Skolfastigheter i Stockholm AB

Postadress:
Box 5010
121 05 Johanneshov

Besöksadress:
Palmfeltsvägen 5, våning 5
121 62 Johanneshov

Tel: 08-508 460 00
e-post: diarie@sisab.se
webbadress: www.sisab.se

Org.nr: 556034-8970
Styrelsens säte: Stockholm
En del av Stockholms stad

Remissen

Användningen av kemikalier är ett globalt problem som bedöms ge upphov till en bredd av miljö- och hälsoeffekter. Därför ingår i stadens nyligen antagna miljöprogram delmålet Minskad användning och spridning av skadliga ämnen. Den föreslagna kemikalieplanen beskriver hur stadens olika delar ska arbeta inom sju olika åtgärdsområden för att nå detta mål. De åtgärder från handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024 som gäller inköp och användning av produkter, varor och material inkluderas i den föreslagna planen genom att mikroplast behandlas som en ämnesgrupp på samma sätt som andra ämnesgrupper. Liksom tidigare kemikalieplaner (från 2014 respektive 2019) föreslås ett särskilt fokus på barn och andra särskilt känsliga grupper. För att öka genomslaget och möjligheten att koppla stödande information till planen föreslås en digital publicering. Den beslutade planen kommer att kompletteras med fördjupade texter, vägledningar och framtagna rapporter i den digitala publiceringen

SISAB:s synpunkter

SISAB:s uppdrag är att tillhandahålla miljöer för barn och unga i skola och förskola. Dessa ska vara trygga, säkra, ändamålsenliga och hållbara och bolaget anser därför att kemikalieplanen är ett viktigt styrdokument.

Att utveckla utemiljöer med mer naturmaterial och grönska är en del av SISAB:s löpande uppdrag. SISAB har tillsammans med elever och utbildningsförvaltningen utvecklat 33 skolgårdar sedan 2015. Målsättningen med projekten har varit att säkerställa elevinflytande samt öka förutsättningarna för rörelse utomhus, inkludera tillgänglighet, gynna biologisk mångfald och samtidigt anpassa gårdarna för ett förändrat klimat genom svalkande grönska och genomsläppliga material. Under sommaren planeras nu året skolgårdsprojekt där målet är att skapa gröna miljöer som lockar fram upptäckarlust och kreativ lek hos skolbarnen.

SISAB arbetar exempelvis med återbruk av naturmaterial och under 2024 genomfört ett pilotprojekt med användandet av skogsmattor. Skogsmattan hämtas från skogsområden som ska avverkas och innehåller ljung, mossor, lingon och blåbär. På detta sätt får bolaget omgående en skogsmiljö för barnen och ett naturligt tillskott av biologisk mångfald samt en undervegetation för gårdens träd. Under föregående höst har plantering skett av bland annat 67 träd, 1 033 buskar och 57 klättrväxter.

Kemikalieplanen anger att fastighetsägare, i samråd med förskolor och skolor samt med stöd från Kemikaliecentrum, ska inventera förekomsten av konstgräs, platsgjutet gummi och andra misstänkta material inför ombyggnad eller renovering. Syftet är att identifiera material som kan innehålla skadliga kemikalier och därmed möjliggöra att mer hållbara och naturliga alternativ kan väljas. SISAB arbetar systematiskt med att identifiera olika marktyper – exempelvis konstgräs, fallskyddsgummi och andra beläggningar – i ritningar och modeller. Målet är att under 2026 kunna redovisa ytor och geografisk placering av dessa material i ett verksamhetssystem. Detta stärker möjligheterna till överblick, kontroll och strategiska beslut kring marktäckets sammansättning och lokalisering. I samma avsnitt (7.3) betonas även att inventeringen ska ligga till grund för att välja naturligare material. SISAB har redan börjat ersätta konstgräsytor med träflis där det är lämpligt, vilket är ett exempel på hur inventeringsarbetet leder till konkreta, miljöförbättrande åtgärder i praktiken.

Förslag till kemikalieplan lyfter att parker, grönområden och andra liknande ytor ska skötas utan användning av växtskyddsmedel. SISAB efterlever denna riktlinje genom att avstå från kemisk bekämpning vid ogrärensning och använder i stället mekaniska och manuella metoder. Detta bidrar till minskad spridning av kemikalier i utemiljön och stärker arbetet med en giftfri förvaltning. Gällande risken att sprida mikroplaster under användningsfasen så tillämpar SISAB särskilda rekommendationer

för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi i syfte att minimera negativ miljöpåverkan. Detta är en del i arbetet med att minska utsläpp av mikroplaster från fastigheter och utemiljöer.

SISAB har redan påbörjat arbetet med att ersätta konstgräsytor med träflis där det är lämpligt. Samtidigt ser bolaget att det även fortsatt kommer att behöva anläggas gummi- och konstgräsbeläggningar på idrotts- och lekytor inom SISAB:s bestånd. I dessa fall är bolaget dock noga med att välja material utifrån BVB:s kriterier för att säkerställa att miljö- och hälsopåverkan minimeras.

I förslaget till plan anges att bygg- och anläggningsmaterial ska uppnå minst totalbedömningen "accepteras", och i första hand "rekommenderas", i Byggsvarubedömningen (BVB). Denna totalbedömning omfattar både innehålls- och livscykelkriterier. SISAB har i sina anvisningar tydliggjort att även gummibeläggningar och konstgräs endast får användas om de uppfyller dessa nivåer i BVB:s bedömning, vilket säkerställer att miljö- och hälsokrav integreras i materialvalen.

SISAB:s arbete med digital kartläggning, inventering och uppföljning av markmaterial stärker en hållbar och kemikaliesmart förvaltning. Genom att följa kemikalieplanens riktlinjer och använda BVB som stöd för materialval, säkerställs miljö- och hälsomässigt ansvarsfulla beslut.

Kemikalieplanen lägger en bra grund för de områden / ämnen som behöver prioriteras under rubriken "*Prioriterade ämnen*" och problematiken kopplade till dem. Kemikalieplanen kopplar även till stadens mål om ett giftfritt Stockholm.

Planen skulle kunna tydliggöra hur innehållet bidrar till att nå stadens mål om ett giftfritt Stockholm med fler konkreta åtgärder kopplade till PFAS, ftalater, bisfenoler.

Generellt skulle ett tydliggörande kring hur de åtgärder som föreslås i planen faktiskt ska göra konkret nytta för att minska spridningen av oönskade ämnen kunna förtydligas.

Åtgärder i kapitel 2 innebär i stort att SISAB ska arbeta vidare i enlighet med redan fastställda rutiner i BVB med bedömning av produkter, loggbokshantering och avstegshantering. Ett tydliggörande kring vad "*särskild riskbedömning*" innebär när särskilt känsliga grupper exponeras genom urlakning eller emission från ett material vore önskvärt.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ebba Bock Agerman, VD	2025-05-26